

Һ. Ә. ӘЛИЈЕВ

**БӘСТӘКАРЫН
ЈҮКСӘК
ВӘЗИФӘСИ
ВӘ АМАЛЫ**

АЗӘРНӘШР — 1979

Н. Ә. ӘЛИЈЕВ

Сов.ИКП МК Сияси Бүросу үзвлюјүнә намизәд,
Азәрбајчан КП МК-нын биринчи катибн

БӘСТӘКАРЫН
ЛҮКСӘК
ВӘЗИФӘСИ
ВӘ АМАЛЫ

*Республика бәстәкарлары илә
Азәрбајчан КП МК-да
кечирилмиш көрүшдә чыхыш
1 октјабр 1979-чу ил*

АЗӘРБАЈЧАН
ДӨВЛӘТ НӘШРИЈАТЬ
Б а к ы — 1979

Јолдашлар!

Бәстәкарларын гурултајы республика-нын һәјатында мүнүм ичтимаи-сијаси һади-сә олмушдур. Јалныз мәдәнијјәт хадимлә-ринин дејил, бүтүн ичтимаијјәтин, бүтүн Азәрбајчан зәһмәткешләринин диггәти бу гурултаја чәлб едилмишди. Фәрәһли һал-дыр ки, гурултај јүксәк идеја-сијаси сәвиј-јәдә кечмиш, өз ишини мүнвәффәгијјәтлә баша вурмуш, демәли, Азәрбајчан Бәстә-карлар Иттифагынын тәшкилат чәһәтдән даһа да мөһкәмләндирилмәсиндә јени бир аддым атылмышдыр.

Бу гурултајла әввәлки гурултај арасын-дакы дөврдә республикамызын мусиги һәја-тында баш верән дәјишикликләр гурулта-јын ишиндә өз долғун әксини тапмышдыр. Бу мүддәт әрзиндә Бәстәкарлар Иттифагы-нын һәм сыралары артмыш, һәм дә ишинин кејфијјәти јүксәлмишдир, Иттифаг бу күн республикамызын јарадычы зијалылары-

нын фəал вə сəмэрəли ишлəјəн бир дəстəси-
дир. Хүсүснə фэрəпли һалдыр ки, бəстə-
карларымызын јарадычылығы инкишаф
едир, онларын профессионал сəвијјəsi гу-
рултајдан-гурултаја јүксəлир. Будур, һе-
сабат дөврүндə дə јени наилијјəтлəримизə
дəлалəт едэн јени опералар, балетлəр, сим-
фоник əсəрлəр, оперетталар, маһнылар, јə'-
ни мусиги сənəтинин бүтүн жанрларында
əсəрлəр мејдана кəлмишдир. Гурултајда бу
барəдə əтрафлы данышылмышдыр. Амма
мən бир тамашачы вə партија ишчиси мөв-
гејиндэн демəк истəјирəm ки, Ф. Əмировун
«Мин бир кечə» балети, Ч. Чаһанкировун
«Ханəндəнин талəји» операсы, бир чох сим-
фоник əсəрлəр республиканын мусиги һəја-
тында бөјүк һадисəлəрдир. Г. Гарајевин
«Чылғын гасконијалы» адлы јени оперетта-
сы Москванын мусиги ичтимаијјəти тэрə-
финдэн јүксəк гијмəтлəндирилмишдир. Һа-
мымыза хошдур ки, ССР Иттифагы Бөјүк
Театры АБШ-дакы сон гастроллары заманы
ən јахшы тамашалары сырасында А. Мəли-
ковун «Мəһəббəт əфсанəsi» балетини дə
кəстəрмишдир.

Јолдашларымызын вердији мə'лумата
көрə, гурултајын сон мэрһəлəsi, динлə-
нилмиш əсəрлəрин мұзакирə едилдији
мэрһəлə дə үмумијјəтлə лазыми сəвиј-

јəдə кечмиш, мараглы, ишкүзар чыхыш-
лар чох олмушдур. Хүсүсən Г. Гарајев
јолдаш Азэрбајчан мусигисинин кəлəчəк
инкишаф јоллары һаггында мұһүм мұлаһи-
зəлəр сөјлəмишдир. Гурултај гонаглары-
нын—ССРИ Бəстəкарлар Иттифагынын ка-
тиби С. Туликов јолдашын, гардаш мұттə-
фиг республикаларын нұмајəндəлəринин
чыхышлары фəјдалы олмушдур.

Гурултај идарə һеј'əтинин, тəфтиш ко-
миссијасынын јени тərкибини сечмишдир.
Һамынызы Азэрбајчан Бəстəкарлар Итти-
фагынын рəһбэр органларына сечилмəјиниз
мұнасибəтилə үрəкдэн тəбрик едирик вə
үмидварыг ки, сиз республиканын бүтүн
бəстəкарлары тэрəфиндэн кəстəрилən бөјүк
е'тимады јалныз өз јарадычылығынызла
дејил, һəм дə республикамызын мусиги һə-
јатынын бүтүн саһəлəриндə фəал, сəмэрəли
ишлəмəклə доғрулдачагсыныз.

Бəстəкарлар тəшкилатынын гаршысын-
да бөјүк вəзифəлəр дурур. Гурултај бу вə-
зифəлəрин һəјата кечирилмəsi јолларыны
мүјјəн етмишдир. Сиз гурултајда ирəли
сүрүлən вəзифəлəрин əмəли сурəтдə јеринə
јетирилмəсини тəшкил етмəлисиниз. Əн
јахын вəзифə ССРИ бəстəкарларынын
гаршыдакы VI гурултајына јахшы һазыр-
лашмагдыр. Ајдындыр ки, һэр бириниз,—

мән Азәрбајчан Бәстәкарлар Иттифагынын рәһбәр органларына сечиләнләри дејирәм,—Азәрбајчан бәстәкарлыг мәктәбинин, Азәрбајчан Бәстәкарлар Иттифагынын Үмүмиттифаг гурултајында ән ләјагәтли бир шәкилдә тәмсил едилмәси үчүн максимум гүввә сәрф етмәлисиниз. Бунун үчүн сизин әлиһиздә бүтүн әсаслар вардыр; иһинизин нәтичәләри—јахшы әсәрләр көз габағындадыр. Лакин һазырлыг иһләринин нечә тәшкил едилмәсиндән, ССРИ бәстәкарларынын VI гурултајында республикамызы ләјагәтлә тәмсил етмәк үчүн өз гүвәләринизин нечә мәһарәтлә бирләшдирәчәјиниздән чох шеј асылыдыр.

Мән буну ән јахын, ән мүһүм вәзифә һеса́б едирәм. Лакин ејни заманда сиз гурултајда гәбул етдијиниз бүтүн төвсијәләри вә гәрарлары јеринә јетирмәк үчүн кениш сурәтдә әмәли ишә башламалысыңыз, ахы гурултај сизин јарадычылыг иттифагынызын али органыдыр. Бу, илк нөвбәдә, әлбәттә, Бәстәкарлар Иттифагынын идарә һеј'әтиндән, Бәстәкарлар Иттифагынын катиблијиндән асылыдыр. Сиз республика бәстәкарларынын сә'јләрини тәшкил етмәли вә истигамәтләндирмәлисиниз, сиз бүтүн ишә мәгсәдјәнлү, конкрет характер вермәлисиниз. Сизин әмәли иһиниз партијанын XXV гурулта-

јынын гәрарларына, Л. И. Брежнев јолдашын әсәрләриндә вә чыхышларында ирәли сүрүлмүш вәзифәләрә ујғун гурулмалыдыр. Сизин бүтүн фәалијјәтиниз «Идеоложи иһи вә сијаси тәрбијә иһини даһа да јахшылашдырмаг һагғында» Сов.ИКП МК-нын гәрарынын тәләбләринә тамамилә ујғун олмалыдыр. Нәһајәт, мә'нәвн тәрбијә проблемләринә даир Үмүмиттифаг елһи-практик конфрансынын төвсијәләрини вә Азәрбајчан КП МК-нын бу мәсәлә барәсиндә мүвафиг гәрарыны һәјата кечирмәк саһәсиндә әмәли иш Бәстәкарлар Иттифагынын вә онун идарә һеј'әтинин фәалијјәтиндә мүһүм јер тутмалыдыр. Сизин вәзифәһиз Бәстәкарлар Иттифагынын, онун идарә һеј'әтинин бүтүн иһини партијамызын рәһбәр көстәришләри вә әсас сәнәдләри илә сых вә үзви шәкилдә әлағәләндирмәкдән ибарәтдир.

Башлыча мәсәлә мүвәффәгијјәтләрлә кифајәтләнмәмәк, архајынлашмамаг, өз иһинизин, Бәстәкарлар Иттифагынын, онун идарә һеј'әтинин бүтүн фәалијјәтинин өзүнү-тәнғид руһунда тәһлил етмәкдир. Бунунла әлағәдар олараг демәк лазымдыр ки, гурултајыһизда лазыми, дәрин тәнғид, конкрет өзүнү-тәнғид тәәссуф ки, аз иди. Бу сөзләр һәм Т. Гулијев јолдашын етдији һеса́бат

мә'рузәсинә, һәм дә чыхышлара аиддир. Һалбуки тәнгид вә өзүнүтәнгид бүтүн ишләримиздә, о чүмләдән јарадычылыг фәалијјәтиндә партијамызын ән мүнһүм, сынамыш силаһыдыр. Сиз бу силаһдан нә гәдәр чох истифадә етсәниз, нөгсанларын дүзкүн, сағлам тәнгидини нә гәдәр чох кенишләндирсәниз, өз ишинизни нәтичәләринә нә гәдәр тәнгиди јанашсаныз вахты чатмыш мәсәләләринизни бир о гәдәр мүнвәффәгијјәтлә һәлл едә биләрсиниз. Буна көрә дә инди әсас мәсәлә сә'јләри нөгсанларын арадан галдырылмасы, јарадычылыг имканларындан истифадә олунмасы, бүтүн фәалијјәтинизни сәмәрәлијјәтинин тә'мин едилмәси үзәриндә чәмләшдирмәкдән ибарәтдир.

Биз белә һесаб едирик ки, бу күн Азәрбајчан бәстәкарлары коллективи индикиндән гат-гат бөјүк ишләрә гадирдир. Биз белә һесаб едирик ки, республикамызын зәһмәткешләри, Азәрбајчан партија тәшкилаты сиздән даһа бөјүк јарадычылыг наилијјәтләри көзләмәкдә һағлыдырлар вә сиз өз ишинизни буна ујғун олараг гурмалысыныз.

Билдијиниз кими, Азәрбајчан халгынын мусиги ирси зәнкиндир. Биз фолклор мусигисини, әсрләр вә минилликләр әрзиндә халг тәрәфиндән јарадылыб нәсилдән-нәслә јадикар верилән мусигини нәзәрдә тутуруг.

Биз Азәрбајчанда нисбәтән јахын кечмишдә, әсрин әввәлиндә јарадылан, лакин тарихән гыса мүддәт әрзиндә бөјүк, шанлы јол кечәрәк инди мүнәсир профессионал сәнәтин ән јүксәк сәвијјәсиндә дуран профессионал мусигини дә нәзәрдә тутуруг. Сизин јарадычылыг фәалијјәтиниз бах, бу бүнвәрәјә әсасланмалы, бу тәмәл үзәриндә гурулмалыдыр, сиз бу зәнкин материалдан кениш истифадә етмәлисиниз.

Азәрбајчан профессионал мусигисинин мејдана кәлдији дөврү, Азәрбајчан профессионал мусигисинин баниси Үзејир Һачыбәјовун илк әсәрләрини, Үзејир Һачыбәјовун М. Магомајевлә вә бир нечә силаһдашы илә бирликдә узун мүддәт чох бөјүк чәтинликләри арадан галдырмаға вә күчлү мүнәсирләти гырмаға мәчбур олдуғуну хатырлајанда мусиги мәдәнијјәтимизин бир нечә ониллик әрзиндә кечдији диггәтәләјиг јол көзүмүз габағында хусусилә габарыг шәкилдә чанланыр.

Биз бу күн Азәрбајчан профессионал мусигиси баниләринин, илк нөвбәдә Үзејир Һачыбәјовун фәалијјәтинин бөјүк миннәтдарлыг вә ифтихарла хатырлајырыг. Онлар халга нәинки көзәл мусиги әсәрләри бәхш етмиш, һәм дә Азәрбајчанда бәстәкарлыг мәктәбинин тәмәлини гојмуш вә бу мәктәби

јаратмышлар. Бәстәкарларын инди бурада әјләшмиш јени нәслини онлар тәрбијә едиб јетишдирмишләр.

Азәрбајчанда Совет һакимијјәтинин гәләбәси халгымызын профессионал мусиги сәнәтинин инкишафы үчүн кениш јол ачмыш, бәстәкар кадрларынын формалашмасы вә камилләшмәси үчүн әлверишли шәраит јаратмышдыр. Артыг отузунчу-гырхынчы илләрдә республикада адлары бүтүн өлкәдә шөһрәт тапан диггәтәләјиг бәстәкарлар нәсли јетишмишди. Бүтүн бунлары јахшы билмәк, јадда сахламаг вә гијмәтләндирмәк лазымдыр. Ахы, о заман Азәрбајчанда чәми бир нечә бәстәкар олдуғу һалда, инди јүздән чох бәстәкар вардыр. Бу, бөјүк потенциал јарадычылыг гүввәсидир. Бәстәкарларын букүнкү јарадычылыг шәраити—мәдәнијјәтин, елмин, сивилизасијанын, ичти-маи тәрәггинин мүасир сәвијјәси һәтта јахын кечмишлә һеч бир мүгајисәјә кәлмир. Одур ки, бу күн биз бәстәкарларымыздан јалпыз мигдара дејил, һәм дә хүсусилә кејфијјәтә хејли чох диггәт јетирмәји тәләб едирик.

Республика бәстәкарлары V гурултајынын гәрарларыны һәјата кечирмәк саһәсиндә гаршынызда дуран вәзифәләри даһа ај-

дын вә даһа дәгиг тәсәввүр етмәк үчүн сиз, бах, бунлары әсас көтүрмәлисиниз.

Јухарыда дедјим кими, гурултајынызда Азәрбајчан мусигисинин кәләчәк инкишаф јоллары мүүјјән едилмишдир. Азәрбајчан КП Мәркәзи Комитәсинин арзулары, Бәстәкарлар Иттифагынын фәалијјәтинә верилән гијмәт Азәрбајчан КП Мәркәзи Комитәсинин тәбрикиндә әксини тапмышдыр. Букүнкү көрүшдән истифадә едәрәк мән бәзи принципал мәсәләләр үзәриндә дајанмаг, бәстәкарларымызын ишинин даһа да јахшылашдырылмасы һаггында бир сыра арзулар сөјләмәк истәрдим.

Азәрбајчан мусигиси бундан сонра да партијамызын елан етдији сарсылмаз принципләр әсасында инкишаф етмәлидир, о, мәзмунча социалист, формача милли мусиги олмуш, белә мусигидир вә белә мусиги олмалыдыр. Бүтүн социалист мәдәнијјәтинин инкишафынын әсасыны тәшкил едән бу принцип заманын сынагларында чыхмыш, өз һәјати күчүнү сүбут етмишдир. Сиз бунун әсасында прәлиләмәлисиниз. Азәрбајчан мусигиси бундан сонра да ваһид үмумсовет мәдәнијјәтимизин, ваһид үмумсовет мусигимизин үзви тәркиб һиссәси кими инкишаф етмәлидир.

Тәбиидир ки, Азәрбајчан мусигиси бу

замаи өз халгынын милли эн'әнэлэриндэн, өлкэмизин бүтүн халгларынын милли мәдэнијјэтлэринин наилијјэтлэриндэн, рус мәдэнијјэтинин, рус мусигисинин түкәнмәз мә'нәви хәзинәсиндән бәһрәләнмәлидир. Рус мусигисинин классикләри М. Глинка, П. Чайковски, Н. Римски-Корсаков вә М. Мусоргскинин, көркәмли совет бәстәкарлары С. Прокофјевин, Д. Шостаковичин мисилсиз мусиги ирси, мүасир рус бәстәкарларынын эн јахшы әсәрләри мусиги јарадычылығынын јүксәк сәнәткарлыг сәвијјәсинин көзәл нүмүнәсидир, бәстәкар профессионализминин инкишафы үчүн эн зәнкин илһам мәнбәјидир. Бәстәкарларымыз өзләринин јарадычылығында классик вә мүасир дүнја мәдэнијјэтинин, дүнја мусигисинин наилијјэтлэриндән дә фәал истифадә етмәлидирләр.

Бунун өһдәсиндән кәлмәк, буну өз дүнјадујуму, өз фәрди јарадычылыг үслубу илә үзви шәкилдә бирләшдирмәк, һәр бир әсәрә дүзкүн идеја истигамәти, социалист мәзмуну ашыламаг бөјүк усталыг тәләб едир. Бунун үчүн һәр бир бәстәкардан јүксәк идеја-нәзәри һазырлыг тәләб олунур, чүнки һәр бир мусиги әсәри коммунист идејалылығы, вәтәндашлыг вә хәлгилик принципләринә чаваб вермәлидир.

Биз белә һесаб едирик ки, Азәрбајчан Бәстәкарлар Иттифагы мусиги сәнәтинин бүтүн жанрларынын бәрәбәр инкишафыны тә'мин етмәлидир. Тәбиидир ки, әсас диггәт бөјүк сә'ј, бөјүк истә'дад, бөјүк габилијјәт тәләб едән санбаллы әсәрләр, јени опералар, балетләр, ири симфоник әсәрләр јарадылмасына јөнәлдилмәлидир.

Лакин бир жанры диқәринә гаршы гојмаг лазым дејилдир. Мусиги јарадычылығынын бүтүн жанрларына јахшы мүнәсибәт бәсләнилмәли вә јахшы гајыг көстәрилмәлидир. Мусиги сәнәтинин маһијјәти мәһз онун рәнкарәнклијиндәдир. Халгымызын тарихинә мүрациһәт етсәк, көрәрик ки, кечмиш заманларда адамлар өз фикир вә дујгуларыны мусигидә јалныз маһны илә ифадә едир, маһныларыны халг чалғы аләтләринин мүшајиәти илә охујурдулар. Инди исә халгын истә'дадыны, халгын јарадычылығыны мусиги сәнәти васитәсилә ифадә етмәк үчүн көрүн нә гәдәр имкан вар!

Буна көрә дә тәбиидир ки, бүтүн жанрлар вә истигамәтләрә ејни дәрәчәдә фикир верилмәли, ејни дәрәчәдә мараг көстәрилмәлидир. Бунунла әлагәдар олараг демәк истәјирәм ки, мусигини јүпкүл вә чидди мусиги дејә ики јерә ајырмаг јәгин ки, дүзкүн дејилдир. Бу сизин терминологияңыздыр,

биз исә бүтүн мусигини, бүтүн жанрлары чидди һесап едирик. Бу башга мәсәләдир ки, үзәриндә узун мүддәт, бә'зән узун илләр ишләмәји тәләб едән даһа мүрәккәб жанрлар да вардыр. Мәсәлән, опера жанры вә ја бөјүк симфоник әсәрләр.

Бу күн сизә арзумуз будур ки, гүввәләриниңи ири әсәрләр, спик характерли әсәрләр јаратмаг үзәриндә чәмләшдирәсиниз. Тәбнидир ки, белә әсәрләр јаратмаға һәр адамын күчү чатмаз. Мәнә елә кәлир ки, лазыми imkanлары олмајан адам буна киришмәсә јахшыдыр. Лакин истә'дады, габилјјәти, лазыми профессионал һазырлығы олан мусиги хадимләримиз мүрәккәб жанрлардан гачмамалы, әксинә, истә'дадларыны монументал әсәрләр јаратмаға сәрф етмәлидирләр. Сөһбәт, ән әввәл, опералар јаратылмасындан,—биз бу сәһәдә кери галырыг,—балет вә симфонија әсәрләри јазылмасындан кедир. Һесабат мә'рузәсиндән мә'лум олдугуна кәрә, сон илләр аз опера јазылмамышдыр. Лакин чәми бир нечә опера тамашаја гојулмуш вә бунларың һеч дә һамысы кениш тамашачы күтләсиниң рәғбәтини газанмамышдыр. Бу операларың сәһнә өмрү ғыса олмушдур. Индијәдәк елә һаллар олур ки, ишә формал јанашылыр, мүәллифин хәтринә дәјмәмәк үчүн әсәр гәбул

едилр вә тамашаја гојулур, бә'зән сиз өзүңүз дә дахилән дәрк едирсиниз ки, әсәр зәиф әсәрдир, кәрәк тамашаја гојулмајады. Биз баша дүшүрүк ки, опера чох мүрәккәб жанрдыр вә аз гала һәр ај опера әсәрләриниңи мејдана кәлмәсини тәләб етмирик. Елә опералар јаратмаг лазымдыр ки, өмрү узун олсун, халгың хошуна кәлсин, һәгигәтәи фәјда версин вә севинч бәхш етсин. Әслиндә биз, бах, буну истәјирик, зәңнимчә, елә сиз дә буну арзу едирсиниз.

Балетә кәлдикдә, бурада сиз бәлкә дә опера сәнәтиндәкиндән даһа ирәлидәсиниз. Лакин балет жанры кетдикчә даһа бөјүк шөһрәт газаныр вә бу бахымдан, мәнә елә кәлир ки, мусиги сәнәтиниң һәмин сәһәсини зәңкинләшдирә билән рәңкарәнк сүжәтли вә мүхтәлиф мөвзулу јахшы балетләр јаратмаг үчүн бәстәкарлыг мәктәбимизин imkanларындан һеч дә тамамилә истифадә едилмәмишдир.

Симфоник мусиги сәһәсиндә мүвәффәгијјәт даһа чохдур. Лакин истәрдик ки, бу мүвәффәгијјәтләр әсасында сиз даһа јүксәкләрә галхасыңыз, програмлы мусиги әсәрләрини даһа чох јазасыңыз. Бир чох бәстәкарларымыз симфонија јарадычылығында доғру јолдадырлар, тәчрүбә, вәрдиш газан-

мышлар və əminlik ki, bizə jəni kamil əsərlər verəcəklər.

Сиз jарадычылығыңызда милли чəһəт-лəрлə бəјнəлмилəл чəһəтлəрини вəһдəти мə-сəлəсинə хусуси диггəт jетирмəлисиниз. Ву кун Гара Гарајев бу барəдə jахшы даныш-ды. Иттифак хəмин мəсəлəдə умумən дүз-кун мөвгə тутур вə дүзкун хəтт jеридир.

Бунунла бирликдə бəстəкарлар арасын-да бə'зən бир-биринə дабан-дабана əкс олан зиддијјəтли рə'јлəр ешитмəк олур. Бəзилəри белə һесаб едирлəр ки, əсəрлəр jалныз профессионал классик мусиги нүмунəлəри əсасында jарадылмалыдыр, башгалары исə, əксинə, дејирлəр ки, һər шej халг мелодијалары үстүндə гурулмалыдыр. Бу нөгтеји-нəзəрлəрини һər икиси ифратчылыг-дыр, jанлышдыр, зэрэрлидир, чохмиллəтли совет мусигимизин принциплəринə зиддир. Биз бүтүн jолдашлары ифратчылыгдан чəкин-дирмəк истəрдик, данм совет мəдəнијјəтинин jохланыб сынагдан чыхарылмыш ин-кишаф jолу илə кетмəк лəзымдыр. Биз буну əсас кəтүрүрүк ки, профессионал мусиги өз мајасыны Европа сивилизасијасындан, бизим үчүн исə һəм дə классик рус мусигисин-дən алмышдыр. Башга ме'јарлар, башга əсас ахтармаг, əлəлхусус бунлара е'тина-сызлыг кəстəрмəк дүзкун дејилдир. Бəстə-

карын сənəткарлығы, јүксəк профессиона-лизми топланмыш сəрвəтлəрдən истифадə етмəклə Азəрбајчан халг мусигиси, милли мелодијалар, Азəрбајчан фолклору əсасын-да бүтүн жанрларда санбаллы əсəрлəр jа-ратмагдан ибарəт олмалыдыр. Гара Гарајев «Једди кəзəл» балетиндə бу иши сənəткар-лыгла кəрмүшдүр. Ф. Əмиров «Күрдовша-ры» симфонијасында, Нијази «Раст» сим-фонијасында бу иши мəһарəтлə кəрмүшлəр. Хəмин əсəрлəр бизим гəдим муғамларымы-за əсасланса да, кəрүн нечə профессионал-лыгла јазылмышдыр, халг мелодијаларын-дан нечə jарадычылыгла истифадə олун-мушдур, фолклор вə мүасирлик нечə бача-рыгла, нечə үзви шəкилдə бирлəшдирил-мишдир. Бир чох башга мисаллар да кəстəрмəк олар.

Сизин кетмəли олдуғунуз jол, зəннимчə, бу jолдур. Əкəр əсəрлəр бунун əсасында jа-радылса, парлаг милли формаја, милли ко-лоритə, Азəрбајчан мусигиси үчүн спесифик чаларлара малик олар, ејни заманда бəј-нəлмилəл характер дашыјар, бəјнəлмилəл мəзмун кəсб едər. Ахы, өлкəмиз чохмиллəт-ли өлкəдир, халгларымызын мусигиси, мə-дəнијјəти рəнкарəнкдир. Чохмиллəтли совет мəдəнијјəти, чохмиллəтли совет мусигиси бүтүн халгларын мə'нəви сəрвəтлəрини əса-

сында мејдана кэлмиш вә инкишаф едир. Милли мәдәнијјәтләрини, о чүмләдән милли мусиги мәктәбләринин гаршылыглы зәнкин-ләшмәсинин, гаршылыглы тә'сиринин вә әләгәсинин маһијјәти дә мәнз бундан ибарәтдир. Өзүнү доғрултмуш бу јол сизин кәләчәк ишиниздә әсас јол олмалыдыр.

Оперетталарымызын сәвијјәси һаггында да бир нечә кәлмә демәк истәјирәм. Опера-лардан, балетләрдән вә диңкәр ири һәчмли әсәрләрдән даһа чох оперетта јарадылмышдыр. Лакин бу оперетталарын һамысы гу-рултајда сизин дедијиниз вә индиңә бурада дејилән тәләбләрә чаваб верирми? Тәәссүф ки, јох. Кејфијјәтсиз оперетталар јарадыл-масына вә бунларын театрларымызын репер-туарыны корламасына јол вермәк олмаз. Бе-лә әсәрләр тамашачы зөвгүнүн тәрбијә сдилмәсинә мәнфи тә'сир көстәрир. Үзејир һачыбәјовун «Аршын мал алан» оперетта-сыны јадымыза салаг. Нечә мелодик, нечә орижиниал опереттадыр, нечә јүксәк профес-сионаллыглы јазылмышдыр. Бир чох мү-сир оперетталарымыз бу тәләбләрә чаваб вермир: мусигиси бәситдир, либреттосунда чидди гүсурлар вардыр, ифасы гәнаәтбәхш дејилдир. Мәнә елә кәлир ки, Бәстәкарлар Иттифагы бу проблемә лагејд галмамалы-дыр. Оперетта күтләви тамашачы тәрәфин-

дән севилән жанрдыр вә јарадылан һәр јени әсәр чәм һалда—һәм мусигиси, һәм либрет-тосу, һәм дә ифасы илә Азәрбајчан мусиги-си, Азәрбајчан опереттасы ән'әнәләринин јүксәк сәвијјәсинә, әлбәттә, совет инчәсәп-тинин мүсир сәвијјәсинә ујғун кәлмәли-дир.

Республика бәстәкарлары чохлу маһны јазырлар. Динләјичиләрин хошуна кәлән јахшы маһны аз дејилдир. Лакин бунула бирликдә слә маһнылар да вардыр ки, нә мусигиси јадда галыр, нә дә сөzlәри. Маһ-ны мусигидә ән күтләви жанрдыр. Буна кө-рә дә она даим чидди фикир верилмәлидир. Бүтүн маһнылар јахшы олмалыдыр, халгын гәлбинә вә шүүруна јол тапмалыдыр. Бу сөzlәр ингилаби наилијјәтләрә, мүһарибә-дә газанылан гәләбәләрә, букүнкү әмәк һү-нәрләринә һәср олунмуш маһнылара, вәтән-дашлыг руһлу вә лирик маһнылара аиддир. Бу маһныларын һамысы үлви, мелодик ол-малы, гәлбләрдә ән јахшы, ән пәчиб дујғу-лар ојатмалыдыр.

Мәсәлән, «Москва ахшамлары» лирик маһнылар сырасына аиддир. Бу лирика үл-ви лирикадыр. Маһны тәкчә Москва һаг-гында дејилдир, торпағымыз һаггында, Вә-тәнимиз һаггындадыр. Совет адамы һарада олурса-олсун бу маһныны вәтәnpәрвәрлик

гүруу илэ, бөжүк шөвглэ охујур. Ону бүтүн гитэлэрдэ билир вэ охујурлар.

Т. Гулијев, Р. Начыјев, Ф. Әмиров вэ Азәрбајчанын дикәр бәстәкарлары бир чох јахшы маһнылар јазмышлар. Жәнч бәстәкарларын бир групу маһны жанрында мүвәффәгијјәтлэ фәалијјәт көстәрир. Лакин бу жанра диггәти зәифләтмәк лазым дејилдир. Халг јени әсәрләр, бүтүн һәјаты бојунча она һәмдәм олачаг маһнылар көзләјир.

Бунунла әлагәдар олараг мән хор сәнәтинин даһа фәал инкишафынын зәрури олдуғуну гејд етмәк истәрдим. Онун керидә галмасынын өз сәбәбләри, өз көкләри вардыр. Кечмишдә азәрбајчанлылар арасында хорла охумаг дәб дејилди. Хор сәнәти анчаг Совет һакимијјәти илләриндә инкишаф етмишдир. Лакин бу просес ләнк кедир вэ хорла охумаг биздә һәлә әсл мә'нада күтләви шәкил алмамышдыр.

Бәстәкарлар Иттифагы, Мәдәнијјәт Назирлији, хор чәмијјәти бу мәсәлә илэ мәшғул олмалыдырлар. Ајдындыр ки, бу, асан иш дејилдир, ахы, сөһбәт мүнасибәтин тамамилә дәјишдирилмәсиндән, инсанларын шүүрунда дөнүш јарадылмасындан кедир. Лакин биз бу просесә фәал киришмәли, ону халгын мәдәнијјәтинин даһа да јүксәлдилмәсиндә, мусиги сәнәтинин инкишафында ән

мүһүм истигамәтләрдән бири һесаб етмәлијик.

Билирсиниз ки, мусигичи ән әввәл мүәјјән габилијјәтә малик бир адамдыр. Бәстәкар елэ бир адамдыр ки, хүсуси габилијјәтә, хүсуси исте'дада малик олмалыдыр. Әкәр онун фитри, анаданкәлмә исте'дады јохдурса, һәтта консерваторија тәһсили алса да, јахшы бәстәкар олмајачагдыр. Тәәсүф ки, һәлә дә белә бир мејл мүшаһидә едилир: бә'зи зијалылар аз гала зорла өз ушагларыны консерваторијаја гәбул етдирмәјә чалышырлар, тәки ушаглары мусигичи вә ја бәстәкар олсун. Ахыры нә олур? Илләр өтүб кечир, тәләбә охујур, орта гијмәтләр алыр, нәһајәт, она али мусиги тәһсили һаггында диплом верилир, исте'дадсыз олдуғу кими, исте'дадсыз да галыр. Инчәсәнәтимизә ортабаблар, һәтта дипломлу ортабаблар лазым дејилдир, мусиги мәктәбләринин вә Мәдәнијјәт Назирлијинин рәһбәрләри буну мөһкәм јадда сахламалыдырлар.

Бәдии өзфәалијјәтин инкишаф етдирилмәсинә хүсуси диггәт јетирилмәлидир. Һәр шејдән әввәл бәдии өзфәалијјәтин даһа күтләви олмасына чалышмаг, коллективләрә вә дәрнәкләрә минләрлә јени-јени адамлар чәлб етмәк лазымдыр. Бәдии өзфәалијјәтдә иштирак етмәк естетик тәрбијәнин тә'

сирли формаларындан биридир. Онун ичә-
рисиндән бир чох истә'дадлы ифачылар је-
тишир вә онлар профессионал мүғәнни, рәг-
гас, драм артисти, бәстәкар олурлар. Буна
көрә дә Бәстәкарлар Иттифагынын бәдии өз-
фәалијјәтлә әлагәләринин мөһкәмләпмәси,
халг јарадычылығына јардым вә рәһбәр-
лик сәһәсиндә Мәдәнијјәт Назирлијинин,
АҢИШ-ин вә башга тәшкилатларын фәа-
лијјәтинин даһа да күчләндирилмәси бүтүн
мусиги мәдәнијјәтимизин инкишафы үчүн
биринчи дәрәчәли әһәмијјәтә маликдир.

Мусигини кениш күтләләрә чатдырмаг-
да ифачылар башлыча рол ојнајырлар. Биз-
дә мүкәммәл Дөвләт симфоник оркестри
вардыр, Дөвләттелерадионун симфоник ор-
кестри, халг чалғы әләтләри оркестри, во-
кал-инструментал ансамбллары, бир чох
јахшы мүғәнни вә рәггаслар вардыр. Бу
коллективләрин вә бүтүн ифачылыг сәнәти-
нин профессионал сәвијјәсини даһа јүксәјә
галдырмағы арзу етмәк истәрдик. Бунун
үчүн кәрәк һәр бир ифачы данм өз үзәриндә
ишләсин, јарадычылыг иттифагларымыз вә
хүсусән Бәстәкарлар Иттифагы исә мусиги
ифачылығы сәнәтинин профессионал сәвиј-
јәсинин јүксәлдилмәсинә фәал тә'сир көс-
тәрсинләр.

Азәрбајчан КП МК Бүросунун үзвләри

гурултајын ачылышы күнү Филармонијада
верилән симфоник мусиги концертиндә ол-
муш вә бөјүк зөвг алмышлар. Әввәлән,
Ф. Әмировун, В. Адыкөзәловун, А. Әлиза-
дәнин әсәрләри бизә јахшы тә'сир бағышла-
ды вә икинчиси, бу әсәрләр Нијазинин ида-
рәсилә Дөвләт симфоник оркестри тәрәфин-
дән јүксәк профессионал сәвијјәдә ифа
едилди. Биз маһны концертинә дә кетмиш-
дик. Лакин мә'јус олдуг. Нәјә көрә? Он әв-
вәл Бәстәкарлар Иттифагыны мәзәммәт
едиб демәк истәјирәм ки, јолдашлар гурул-
тајын мусиги програмыны јекунлашдыран
концертин тәшкилинә чидди јанашмамыш-
лар. Бу мәзәммәти Мәдәнијјәт Назирлијинә
дә аид етмәк лазымдыр. Концертдә һәтта ән
јахшы маһнылар да тә'сир бағышламады,
Дөвләттелерадионун мүшајиәтчи естрада
оркестринин һәдсиз курултусу бу маһны-
ларын ешидилмәсинә мане олурду. Јери кәл-
мишкән дејим ки, бу оркестр өз профессио-
нал сәвијјәсинә көрә күнүн тәләбләриндән
кери галмышдыр. Неч бир мүғәнни оркест-
рин сәсинә «сәс чатдыра» билмирди. Нәм дә
бу, јеканә һал дејилдир. «Гаја» ансамблы
маһны ифасында јени формаларын ахтары-
шына ујараг өз симасыны итирмәјә, ифа
тәрзини корламаға башламышдыр. Мәдә-
нијјәт Назирлији, Бәстәкарлар Иттифагы,

Дөвләттелерадио дикәр әлагәдар тәшкилатларла бирликдә оркестрләрин дә, мусигичиләрин дә, мүғәнниләрин дә, рәггасларын да ифачылыг мәдәнијјәтинин сәвијјәсини јүксәлтмәк проблемләри илә чидди мәшғул олмалыдырлар.

Биздә күчлү бәстәкарлыг мәктәби вардыр. Лакин јүксәк ихтисаслы кадрлара тәләбат һәлә дә бөјүкдүр. Әввәлән, биз нәсилләрин варислијини тә’мин етмәли, икинчиси, бәстәкарларын сыраларына даим тәзә гүвәләр кәлмәсинә чалышмалыјыг. Сон вахтлар бир чох кәнч бәстәкар јетишмишдир. лакин зәннимчә, онларын сајы кифајәт гәдәр дејилдир. Бәстәкарлар Иттифагы кәнч бәстәкарларла ишә даһа артыг диггәт јетирмәли, онларын тәшәккүлүнә көмәк етмәли, сәһвләрини вә гүсурларыны вахтында көстәрмәлидир. Бә’зән ајры-ајры кәнчләр нә исә фөвгәлтәбии бир шеј ахтармаға башлајыр вә елә долашыб галырлар ки, мүәллифин өз әсәриндә нә ифадә етмәк истәдијини баша дүшмәк чәтин олур. Кәнчләрин тәрбијәсиндә Иттифагын ролу хүсусилә бөјүкдүр, лакин тәчрүбәли бәстәкарларымыз, уstad сәнәткарларымыз да бу ишдә аз рол ојнамамалыдырлар.

Биз белә һесаб едирик ки, һәр бир көркәмли бәстәкарын өз ардычыллары, өз мәк-

тәби олмалыдыр. Ахы, бүгүнкү профессионал мусигимиз Үзејир һачыбәјова тәкчә она көрә миннәтдар дејилдир ки, о, мусиги сәнәтинин шаһ әсәрләрини јаратмышдыр. Һәм дә она көрә миннәтдардыр ки, о бир чох сәнәткарлар јетишдирмиш, ишә мәс’улијјәтли, вичданлы мүнәсибәтилә онлары дүзкүн јола јөнәлтмишдир. Үзејир һачыбәјов Азәрбајҗанда бәстәкарлыг мәктәбинин инкишафына чох бөјүк тә’сир көстәрмишдир. Бу, индики нәсил үчүн јахшы нүмунәдир. Һәр бир сәнәткар һәм өз јарадычылығы һаггында, һәм дә кимләри јетишдирдији, кәнчләрин инкишафына нечә көмәк етдији һаггында халға, партијаја һесабат вермәлидир. Әкәр көркәмли бәстәкар тәкдирсә, мәктәби јохдурса, бу, онун башучалығы дејилдир. Совет инчәсәнәтинин әсл бөјүк устасында профессионал худпәсәндлик ола билмәз.

Көркәмли бәстәкарларымыз Г. Гарајев, Ф. Әмиров, Р. һачыјев, Т. Гулијев вә башгалары бу проблемлә даһа фәал мәшғул олмалыдырлар. Бәстәкарлар Иттифагынын, онун идарә һеј’әтинин, катиблијинин ихтијары вар һәр бир бәстәкардан сорушсун ки, кәнч кадрлар һазырламаг үчүн нә иш көрүр.

Демәк лазымдыр ки, биздә оркестр дирижорлары чатышмыр. Азәрбајҗан консерваторијасы исә анчаг хор үчүн дирижор һа-

зырлајыр. Көрүнүр, консерваториянын рәһбәрлији, Мәдәнијјәт Назирлији вә Бәстәкарлар Иттифагы дирижор һазырлајан кафедра вә ја шө'бә јарадылмасы барәдә дүшүнмәлидирләр. Лакин бизим уstad дирижорларымыз да бу бөјүк ишдән кәнарда дурмамалыдырлар. Нијази кими дирижорла фәхр етмәк олар, лакин арзумуз будур ки, о, кәнчләрә даһа јахшы мүнәсибәт бәсләсин, дирижор кадрлары һазырламагла фәал мәшғул олсун.

Беләликлә, кадрлар һазырланмасы проблемени үмумијјәтлә кәскин шәкилдә дурур вә бизим фикримизчә, Бәстәкарлар Иттифагы, Мәдәнијјәт Назирлији, Дөвләт Консерваториясы, бүтүн әлағәдар тәшкилатлар вә идарәләр бу проблемлә әмәлли-башлы мәшғул олмалыдырлар.

«Идеоложи иши вә сијаси тәрбијә ишини даһа да јахшылашдырмағ һаггында» Сов.ИКП МК-нын гәрарында зәһмәткешләрин естетик тәрбијәси мәсәләләринә хүсуси диғгәт јетирилмишдир. Бу, хүсусән мусиги мәдәнијјәтинин үмуми сәвијјәсинин јүксәлдилмәсини, күтләләр ичәрисиндә мусигинин даһа кениш тәблиғ олунмасыны тәләб едир. Партија тәшкилатлары коммунистләри, зијалылары, фәһләләри, колхозчулары, гулгучулары, мәктәблиләри мусиги сәнәтинә

даһа фәал говушдурмағ үчүн әлавә тәдбирләр көрүрләр. Биз разылыға кәлмишик ки, һәр ај филармонияда партија фәаллары үчүн симфоник мусиги концертләри верилсин. Зәннимчә, бу јахшы нүмунә олар.

Биз опера театрынын нүфузуну галдырмалы, мусиги сәнәтинин бүтүн жанларыны даһа јахшы тәблиғ етмәли, адамларын зөвгүнү дүзкүн формалашдырмалыјыг. Бу, халгын мусиги мәдәнијјәтини даһа да јүксәлтмәјин, зәһмәткешләрин естетик тәрбијәсинин дүзкүн јолудур.

Беләликлә, јолдашлар, Бәстәкарлар Иттифагы гаршысында бөјүк вә мәс'ул вәзифәләр дурур. Бу вәзифәләри мүвәффегијјәтлә јеринә јетирмәк үчүн идарә һеј'әтинин вә катиблијин фәалијјәтинин сәмәрәлилији јүксәлдилмәлидир. Кәрәк сечилән јолдашларын һәр бири өз функцијаларыны билсин вә бүтөвлүкдә Бәстәкарлар Иттифагынын ишиндә фәал иштирак етсин. Бунун үчүн исә идарә һеј'әтинин ичласларыны мүнтәзәм кечирмәк, онун мүзакирәсинә актуал мәсәләләр вермәк лазымдыр. Ишин бу чүр тәшкили идарә һеј'әтинин, онун һәр бир үзвүнүн, һәр бир бәстәкарын интизамыны артырар, мәс'улијјәтини јүксәлдәр. Катиблик мүнтәзәм ишләмәлидир. Кәрәк катиблијин ичласлары вахтлы-вахтында кечирилсин,

катибләр арасында вәзифә бөлкүсү олсун, онларын фәалијјәтинә нәзарәт едилсин, вахташыры катибләрдән биринин һесабаты катиблијин вә ја идарә һеј'әтинин ичласларында динләнилсин. Бу иш формалары сынагдан чыхмышдыр, партија органларында, бүтүн јарадычылыг иттифагларында кениш тәтбиг едилир. Бәстәкарлар Иттифагында исә, тәәсүф ки, тәтбиг олунмамышдыр. Катиблијин, идарә һеј'әтинин фәаллығыны артырмаг, фәалијјәтнинин тә'сирлилијини күчләндирмәк онларын гаршысында дуран вәзифәләринин мүвәффәгijjәтлә јеринә јетирилмәси үчүн чох мүһүм шәртдир.

Јолдашлар, ачығыны десәк, сиз һәмчинин өз коллективиниздә јарадычылыг шәраитини вә мә'нәви-психоложи иглими даһа да сағламлашдырмаға чалышмалысыныз. Кәрәк Бәстәкарлар Иттифагында хејирханлыг, гаршылыглы һөрмәт, бир-биринин хидмәтләрини гијмәтләндирмәк, гаршылыглы јардым шәраити, әсл јарадычылыг шәраити даһа мөһкәм бәргәрар олсун. Ајдындыр ки, һәр бәстәкар бир фәрдијјәтдир, онун өз јарадычылыг хүсусијјәтләри, өз характери, өз һәјәт тәрзи вә с. вардыр. Лакин һәр бир бәстәкарын—һәм коммунист бәстәкарын, һәм дә битәрәф бәстәкарын партија вәзифәләри, вәтәндашлыг вәзифәләри вардыр. Һә-

мин вәзифәләр һамы үчүн ејнидир вә бу мәсәләләрдә һеч кәс үчүн һеч бир истисна едилмәмәлидир. Биз бәстәкарын фәрдијјәтини гәбул едир, она һөрмәтлә јанашырыг, бәстәкар үчүн иш шәраити јарадырыг вә јарадачағыг. Лакин принципиал мәсәләләрдә истисналар ола билмәз... Шәраити мәһз бу мөвгеләрдән гијмәтләндирмәк лазымдыр. Лакин сирр дејил, елә фактлар вар ки, бир бәстәкар дикәри илә данышмыр, бири дикәрини бәјәнмир.

Һамыја ејни чүр мүнәсибәт бәсләмәк, һәр бир бәстәкарын јарадычылығына бөјүк һөрмәтлә јанашмаг вә көмәк етмәк Бәстәкарлар Иттифагынын, онун катиблијинин вә идарә һеј'әтинин борчудур. Тәбиидир ки, әсәрләрин баша дүшүлмәсинә вә гијмәтләндирилмәсинә бәрабәр өлчү илә јанашмаг олмаз. Һәр бир әсәр онун мәзијјәтинә көрә, објектив вә принципиал сурәтдә гијмәтләндирилмәлидир. Әкәр әсәр чиждирсә, сөнүкдүрсә, буну демәк лазымдыр. Нөгсаны, гүсуру ачыг демәк лазымдыр. Јохса сиз чох заман үздә бир-биринизә һеч нә демир, далда исә бир-биринизи писләјирсиниз. Сиздә кәрәк партија принципиаллығы, вәтәндашлыг чәсарәти олсун вә ачыг дејәсиниз јахшы нәдир, пис нәдир.

Биз сизи чох јүксәк гијмәтләндиририк.

Сиз республикамыз үчүн вә бүтүн өлкә үчүн гијмәтли адамларсылыз. Сизин аранызда мүасир мусиги сәнәтимизин сүтунлары вардыр: Г. Гарајев, Ф. Әмиров, Нијази вә башгалары. Халг онлары бәјәнмиш вә лајигинчә гијмәтләндирмишдир. Биз исә сизин даһа јакшы јашајыб јаратмагыңыз үчүн нә лазымса едәчәјик. Сиз өз сә'јләринизин даһа артыг бирләшдирмәли, ајры-ајры шәхсин инчикликләринизин кәнара атыб даһа монолит бир коллектив олмалысыңыз.

Бәстәкарлар Иттифагы илә Мәдәнијјәт Назирлији вә башга јарадычылыг иттифаглары вә идарәләри, хүсусилә Дөвләт Телевизија вә Радио Верилишләри Комитәси, Дөвләт Кинематографија Комитәси, Јазычылар Иттифагы, Театр Чәмијјәти арасында гаршылыглы фәалијјәтин мусиги сәнәтин даһа да инкишаф етдирмәк үчүн чох бөјүк әһәмијјәти вардыр. Тәәссүф ки, белә гаршылыглы фәалијјәт һәлә јохдур. Мән белә һесаб едирәм ки, Мәдәнијјәт Назирлији бөјүк һүгуглара малик бир дөвләт органы кими әлагәләндиричи ролу ојнамалыдыр. Назир З. Бағыров јолдаш јарадычылыг иттифагларынын, хүсусән Бәстәкарлар Иттифагынын фәалијјәтинә даһа јакшындан мараг көстәрмәли, онларын, хүсусән Бәстәкарлар Иттифагы илә Мәдәнијјәт Назир-

лијинин фәалијјәтинин дәгиг әлагәләндирилмәсини, биркә фәалијјәтинин јакшылашдырылмасыны тә'мин етмәлидир.

Гаршымызда бөјүк вәзифәләр дурур. Биз В. И. Ленинин анадан олмасынын 110-чу илдөнүмүнә, республикамызын 60 иллијинә һазырлашырыг, тәзликлә Сов.ИКП-нин XXVI гурултајына фәал һазырлыг башланачагдыр. Республика бу әламәтдар һадисәләри јени әмәк наилијјәтләри илә гаршыламалыдыр. Бу наилијјәтләрдә јарадычы әмәк адамларынын да мүһүм, лајигли пајы олмалыдыр. Биздә сәнаје, кәнд тәсәррүфаты, игтисадијјатын бүтүн саһәләри бөјүк сүр'әтлә инкишаф едир вә биз бу сүр'әти кәлән ил дә, сонракы илләрдә дә давам етдирәчәјик. Сиз, мусиги сәнәти хадимләри, Бәстәкарлар Иттифагынын јени идарә һеј'әти исә елә ишләмәлисиниз ки, јубилејләри, партијанын XXVI гурултајыны јени көзәл әсәрләрлә гаршылајасыңыз.

Ахырда демәк истәјирәм ки, мусиги халг арасында ән кениш јайылан инчәсәнәт нөвләриндән биридир. Мусигини һәр јердә динләјирләр, колхозчу да, фәһлә дә, зейни әмәк адамы да, пенсијачы да, ушаг да динләјир, јашындан асылы олмајараг һамы динләјир. Буна көрә дә инсанларын шүүрунүн јүксәлмәсинә мусигинин тә'сирини артырмаг, мә'

нәви, естетик тәрбијә проблемләринин хәл-линә онун тә'сирини күчләндирмәк, мусигинин кениш күтләләрә емоционал тә'сирини гүввәтләндирмәк сизин борчунузду. Бу, бөјүк вә ејни заманда чох нәчиб бир вәзифәдир. Биз әмин олмаг истәјирик ки, ајрылыгда һәр бир бәстәкар вә бирликдә һамыныз бүтүн јарадычылыг фәалијјәтинизлә Азәрбајчан мусигисини даһа да инкишаф етдирмәјә чалышачаг, чохмилләтли совет мусигимизин инкишафына лајигинчә көмәк едәчәксиниз. Бунун үчүн исә һамыныза мөһкәм чансағлыгы, хошбәхтлик, уғурлар, һәр биринизә јени јарадычылыг мүвәффәгијјәтләри, һамыныза—идарә һеј'әтинә, катиблијә, Бәстәкарлар Иттифагына совет халгынын рифаһы наминә, Совет Азәрбајчанынын, Совет Вәтәнимизин даһа да чичәкләнмәси наминә јени наилијјәтләр арзуламаг истәјирәм.

Әлијев һ. Ә.

Бәстәкарын јүксәк вәзифәси вә амалы. Республика бәстәкарлары илә Азәрбајчан КП МК-да кечирилмиш көрүшдә чыхыш, 1 октјабр 1979-чу ил. Б., Азәрнәшр, 1979.

32 с.

Ә $\frac{10202-159}{M-651-79}$

1 МИ7

Бурахылышына мäs'ул *Ә. Ағајев.*

Јығылмаға верилмиш 16/Х-1979-чу ил. Чапа имзаланмыш 30/Х-1979-чу ил. Кағыз форматы 70Х90^{1/32}.
Кағыз № 1. Физики чап вәрәги 1,125. Шәрти чап вәрәги 1,32. Учот нәшр. вәрәги 1,0. Сифариш 434.
Тиражы 10000. Гиймәти 5 гәп.

Азәрбајчан ССР Дөвләт Нәшријјат, Полиграфија
вә Китаб Тичарәти Ишләри Комитәси.

Халғлар Достлуғу орденли Азәрбајчан Дөвләт
Нәшријјаты, Бақы—370005.

Һүсү Һачыјев күчәси, № 4.

„Гызыл Шәрг“ мәтбәәси,

Бақы, Һәзи Асланов күчәси, № 80.

Азербайджанское ордена Дружбы народов

Государственное издательство „Азернешр“,

Баку—370005, ул. Гуси Гаджиева, 4.

Типография „Красный Восток“.

Баку, ул. Ази Асланова, № 80.

Гейдар Алиевич Алиев,

кандидат в члены Политбюро ЦК КПСС,
первый секретарь ЦК КП Азербайджана

ВЫСОКИЙ ДОЛГ И ПРИЗВАНИЕ КОМПОЗИТОРА

*Выступление на встрече с композиторами
республики в ЦК КП Азербайджана
1 октября 1979 года*

(на азербайджанском языке)

Баку—Азернешр—1979